

[Finansministeren]

godt 37 mia. kr., samt merværdiafgiften, som er budgetteret til 29,2 mia. kr.

Ved budgetteringen af provenuet af kildeskatten er det forudsat, at den særlige forhøjelse af personfradraget i 1977 og 1978 med 500 kr. vil blive videreført i 1979. Denne lettelse af indkomstskatten har sammenhæng med de koordinerede bestræbelser, der er aftalt mellem EF-landene for at stimulere den økonomiske aktivitet. Provenumæssigt vil lettelsen blive opvejet af øgede indtægter fra skatter og afgifter i kraft af den aktivitetsstigning, som den samlede EF-aktion indebærer.

14. *Underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsposterne* budgetteres til godt 15,8 mia. kr., hvilket er en stigning på godt 4,4 mia. kr. i forhold til aprilfinansåret 1978-79.

15. *Kapitalposterne* er bl. a. præget af, at afdragene på statsgælden, herunder indløsning af statsgældsbeviser, stiger kraftigt. På finanslovsforslaget vokser disse poster i forhold til 1978-79 med knap 6,3 mia. kr. til knap 17,9 mia. kr. Derimod udviser de øvrige kapitalposter, bortset fra underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet, et fald. Dette skyldes bl. a., at statens indbetalinger til ATP af beløb svarende til overskydende dyrtidsportioner ophører med udgangen af august måned 1979.

Tilsammen indebærer disse bevægelser, at statens *bruttokasseunderskud* budgetteres at vokse med godt 9,6 mia. kr. fra 1978-79 til 1979, således at det på finanslovsforslaget 1979 udgør 41,5 mia. kr.

Når man fra bruttokasseunderskuddet trækker afdrag på statsgæld, der i betydeligt omfang må forventes genplaceret i nye statspapirer, og hvis omfang på afgørende vis afhænger af de valgte løbetider på lånene, fås *nettokasseunderskuddet*, der på finanslovsforslaget udgør 23,6 mia. kr. eller 3,3 mia. kr. mere end i 1978-79.

IV. Underskuddet og statens låntagning.

16. Størrelsen af underskuddet på finansloven og udviklingen heri indtager en fremtrædende placering i den offentlige debat om statsfinanserne. Det kan derfor være på sin plads at se lidt nærmere på budgetunderskuddets samfundsøkonomiske betydning.

Her er det vigtigt at gøre sig klart, at underskuddet på finansloven hænger nøje sammen med afdæmpningen af de internationale konjunkturer. På den ene side har konjunkturafmatningen direkte budgetvirkninger som f. eks. mindsket skatte- og afgiftsprovenu og øgede udgifter til arbejdsløshedsdagpenge. Og på den anden side medfører foranstaltninger til erhvervsfremme og stimulering af beskæftigelse en, i hvert fald øjeblikkelig, yderligere svækkelse af statsfinanserne. Budgetunderskuddet i Danmark og i de lande, vi normalt sammenligner os med, er således en nødvendig følgevirkning af de svage konjunkturer og af bestræbelserne på at stimulere den økonomiske aktivitet.

På helt tilsvarende måde var overskuddet på finansloven i årene indtil begyndelsen af 1970erne en følgevirkning af højkonjunkturen og af de særlige foranstaltninger til at dæmpe den til tider overophedede samfundsøkonomi. Det er således intet mål i sig selv at tilstræbe balance mellem finanslovens indtægter og udgifter. Størrelsen af underskuddet eller overskuddet må vurderes i en samfundsøkonomisk sammenhæng. Hvis man foretog det tankeeksperiment, at underskuddet på finanslovens drifts-, anlægs- og udlånsbudget, som i indeværende finansår udgør ca. 11 ½ mia. kr. og på forslaget for 1979 udgør knap 16 mia. kr., helt skulle elimineres ved budgetnedskæringer og skatteforhøjelser af den nævnte størrelsesorden, ville resultatet selvsagt blive lammende for samfundsøkonomien.

Hensynet til betalingsbalancen sætter imidlertid ret snævre grænser for den konjunkturstimulerende indsats via statsbudgettet. Med det allerede betydelige underskud i vort løbende handelssamkvem med udlandet er det helt nødvendigt at afstemme aktivitetspåvirkninger fra statsbudgettet – og fra de offentlige budgetter som helhed – med betalingsbalanceudviklingen. Finanslovsforslaget, der her fremsættes, udviser en sådan stigning i det budgetterede underskud, at de negative betalingsbalancevirkninger vil blive for store. Det vil derfor som nævnt være nødvendigt at søge gennemført en justering af den økonomiske politik, som medfører en bedre udvikling af betalingsbalancen, samtidig med at underskuddet på statsfinanserne reduceres i forhold til det fremsatte finanslovsforslag.